

Sagt vid stambordet

Dan Turéll är ingen konsumentupplysare. Han lär inte avslöja för dig, inte just här i alla fall, var hans favoritkafé ligger i Köpenhamn. Men han tycker om att dela med sig av saker han sett och hört, så lyss till månadens berättelse från han stambord.

På ett av våra lokala favoritcaféer, ett av dessa ställen där man kan njuta av den mest fullkomliga frid som det är en människa förunnat att få uppleva (jag talar *inte* om vad stället heter, för vi är eniga om att vi är precis lagom många stamgäster) – på detta ställe berättade vår brevbärare nyligen en historia från vardagen.

Den handlade om två äldre herrar, Albertsen och Michelsen, som hade varit kolleger på De Förenade Pappersfabrikerna ett dussintal år. De var båda pensionerade, men fortfarande skickade de regelbundet varje år – som vissa har för sed att göra – julkort till varandra med de bästa önskningar inför det kommande året. För övrigt sågs de inte, men sedan de 1958 hade pensionerats samtidigt hade de bibehållit denna diplomatiska förbindelse.

Men så kom katastrofen. Det var 1963. Albertsen bodde på Østerbro, men denna december hade han åkt till Glostrup för att besöka en familjemedlem på sjukhuset, och på hemvägen skickade han sitt årliga kort till Michelsen från postkontoret i Glostrup.

Emellertid var det just vid den tidpunkten som Glostrup fick en sedan länge efterlängtat ny sorteringshylla. Albertsens kort gled ner bakom denna i samband med hyllbytet, och vem tänker på ett ensaka julkort bland tusentals? Michelsen fick inte något kort. Och Michelsen skickade därför inte något kort – man vill ju inte vara påträngande! – och därför skickade Albertsen naturligtvis inte heller något tackkort. Ingen av dem skickade något julkort året därpå, och förbindelsen ebbede ut.

Så, för några år sedan var det, berättade brevbäraren, super-skura-och-spola-storstädning på postkontoret, och bakom hyllan fann de Albertsens julkort med stämpel från 1963.

Man kan säga mycket om det danska postväsendet, men det har sina principer. Kortet blev pånytt behörigt stämplat och skickat till Michelsen. Michelsen blev glad och tackade Albertsen varmt, trots att det

inte var säsong. Nu är herrarna på julkortsfot med varandra igen. Brevbäraren garanterade historiens sanningshalt. Brevbäraren var på sin fritid Michelsens svårson.

Precis bakom oss satt en cirka fyrtioårig, rödhårig, till synes rätt upphetsad herre tillsammans med en vän. Han hade suttit länge med frenetiskt flaxande armar och bankat i bordet och vevat till höger och till vänster samtidigt som han hade lagt ut texten om ett eller annat för sin kompis. De liknade resterna av en företagslunch, och var det uppenbarligen också, för plötsligt sa mannen, den upphetsade:

– Nej, jag ska säga dig – om jag var direktör...

Där satte han tydligen i halsen, insåg vad han sa – och luften gick ur ballongen, han sänkte huvudet och sa mer stillsamt och sobert;

– Ja, om jag var direktör så skulle firman ha gått i putten för länge sen.

Trots allt en realist. Av ett eller annat skäl fick det mig att tänka på en gammal kollega, Marc, som jag en gång arbetade tillsammans med på ett härvarande företag. Marc var nationalekonom och, vad gällde allt som inte faller inom nationalekonomins gränser, något av det mest imponerande världsfrånvända man kan föreställa sig. Hans specialitet var 1600-talets sydeuropeiska handelsförbindelser, och han hade i åratals arbetat med detta lockande ämne – och till synes inte tänkt på något annat.

Andå chockerade han mig den dagen. Vi var några stycken som satt och snackade under en rast, och eftersom vi alla var män var det bara naturligt att vi talade

om kvinnor och deras besynnerligheter. (Som om vi inte själva utgjorde en av dem!) Samtalet gled in på den kvinnliga cykeln, och på hur våra fruar eller väninnor på olika sätt påverkades av sina menstruationer.

När vi kommit så långt lyfte Marc huvudet från sin franska avhandling, frågade vad vi pratade om, skakade på huvudet och fastslog – som för sig själv, men högt:

– Något sånt har *min* fru aldrig haft!

Därefter var det inte svårt att föreställa sig förtroligheten och intimiteten i det äktenskapet.

Så berättade ett äkta par, som också är stamgäster på vårt ställe, två unga ekologiskt orienterade människor, om sina problem med den femåriga sonen, som de efter bästa förmåga försöker uppfostra till en mogen och medveten samhällsmedborgare.

Således hade min vän ekologen nyligen försökt förklara för ungen hur betydelsefulla växterna är för oss människor.

– Jag skiter väl i växterna, hade ungen svarat. Varför ska jag bry mig om dem?

Min vän ekologen påminde honom, kärleksfullt och pedagogiskt, om potatisarna och morötterna som håller honom vid liv, om frukten han paltar från grannens träd, om grenarna i kaminelden som håller honom varm.

Ungen lyssnade uppmärksam. Slaget verkade vunnit. Men så sa han med förkrossande tyngd, då fadern fyrat av alla sina argument:

– Nå ja, det där låter väl bra. Men det gör det ju inte *frivilligt*, eller hur?

Vilket gav en av de övriga på stället, mor till en sjuårig dotter, tillfälle att berätta om en episod som inträffat i hemmet för en tid sedan. Dottern hade tillsammans med sina klasskamrater i andra klass läst en porr-tidning av sedvanlig sort och varit orolig hela dagen. Framåt kvällen anförtroddes hon sig åt mor.

– Mor, sa hon. När jag blir vuxen vill jag inte röra vid såna där fula gamla snoppar!

Modern (nej, inte moren, det är i Othello!) hade hamnat i ett dilemma. Skulle hon vara lugnande och säga "nej, nej" eller skulle hon vara brutal och verklighetstrogen? Hon valde det senare. Hon sa:

– Älskling, det blir du nog tvungen att göra.

En kort paus följde. Så vände barnet sina klara ögon upp mot modern och sa:

– Är det ungefär som att äta sellerin i soppan?

Aftonens sista historia före stängningsdags handlade om ett par i 60-årsåldern som – trots trettio års samliv – skulle skiljas på mannens begäran. När de hade frågat honom varför hade han svarat:

– Åh, det finns så mycket krut i den kvinnan! Jag har inte haft träkigt en enda sekund – och nu behöver jag fan ta mig ha det!

Köpenhamn i oktober

Dan Turéll